

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdākcija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

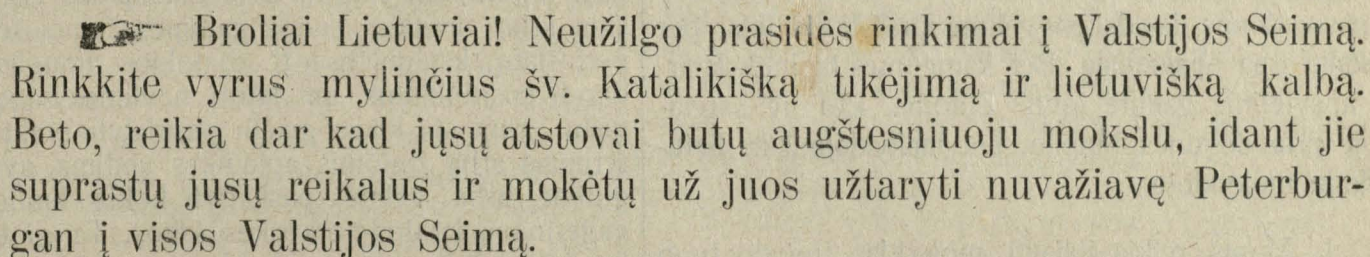
◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus į namą nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 30 kap. ant atskiro lapo 15 kap. Už nekrologus imama kaip už apgarsinimus.

№ 12.

Kaunas. d. 7 (20) Kov 1906 m.

Pirmi metai.

 BroLIAI Lietuviai! Neužilgo prasidės rinkimai į Valstijos Seimą. Rinkkite vyrus mylinčius šv. Katalikišką tikėjimą ir lietuvišką kalbą. Beto, reikia dar kad jūsų atstovai būtų augštesniuoju mokslu, idant jie suprastų jūsų reikalus ir mokėtų už juos užtaryti nuvažiavę Peterburgan į visos Valstijos Seimą.

MUSŲ VARGAI IR REIKALAI.

I.

Delko mes nuskurdome?

Ilgus metus neturejome savo spaudos. Vaituojome ir dejavome, meldeme ir reikalavome, kad mums spaudą gražintu. Pančiai, mūsų spaudą varžantįs, sutruko: apturejome spaudos liuosybę ir galvojome, kad Lietuva dabar jau augs kaip ant mielių. Pasirodė... kad ne! Atsirado tokia daugybe mūsų draugijos ir tautos reikalų, kad žmogus nežinai už ką pirmiaus kibties ir dirbti, dirbti, dirbti... Visupirmasis klausimas kilsta: ko mums šendieną už-vis daugiau truksta? Ant to klausimo, man rodos, ir ne mokslinčius atsakys, kad šendieną mums truksta „duonos“. Teip yra! mums truksta tos „visų dienų“ duoneles... Mes turime didelius žemes plotus, turime nemaž darbininkų, turime pakaktinai ir amatninkų ir ko daugiau, rodos, bereiketu? ark, sėk, pjauk ir duonelę valgyk... Pasirodo vienog, kad ne!... O-gi, kur mes padėsimė savo „blogus metus?“ Musų ukininkas, sededamas ant dvidešimt dešimtinių žemes (30 margių) tankiausiai badauja ir skundžiasi ant „blogų metų“. O ką besakyti apie tus, kurie teturi dvi arba tris žemes dešimtines? Tie jau pradeda visai elgetų (ubagų) giesmę giedoti. O vėl painkime musų amatninkus

ir pasiklausykime, ką jie sako? Jie teip-pat dejuoja ir aimanuoja, kad sodoje mažai darbo ir uždarbio, kad sunku gyventi, labjausiai žmonėms su šeimyną. Na, ir leidžiesi į Ameriką, į Riga, į Petrapilę duonos jieškoti. „Sudieu' Lietuva, man linksma čion' buvo“, bet „duonelė“ visupirmu... Dabar užmirškime visus savo vargus su „blogais metais“ ir ant valandos eikime į užsienį, padėkime, į Prusus ir pasižiurėkime į ukininką, gyvenantį teip-pat ant dvidešimt dešimtinių žemes (30 margių) ir ką mes pamatysime? Iš-karto pamatysime, kad tenai Prusuose toksai ukininkas yra **ponas**. Gražiai apsirėdęs, gerai pavalgęs, linksmas, tvirtas ir tt. Dabar klausimas kilsta: delko toksai skyrius tarp musų ukininko ir ano prusinio? delko musų ukininkas yra nudriskęs ir išalkęs, o prusinis gražiai apsirėdęs ir sočiai pavalgęs? čia, man rodos, visoje eikšteje apsiereškia **parteklius** arba **duona**. Musiškis yra nudriskęs ir išalkęs, deltokad jis „duonos“ neturi, o prusinis yra gražiai apsirėdęs ir sočiai pavalgęs, deltokad jis „duoną“ turi. Bet delko musiškis „duonos“ neturi, o prusinis „duoną“ turi? Atsakymas, rodos, nesunkus: deltokad musiškis blogai savo ukę veda ir „duonos“ neturi, o prusinis gerai ukę veda ir „duoną“ turi... Kas iš to pasirodo? pasirodo, kad ukininkaujant reikia turėti **mokslą** arba **apšvietimą**. Vienas **moka** ukę vesti, turi „duoną“, antras **nemoka** ukės vesti, neturi „duonos“. Rodos,

apie tą ir kvailas gali suprasti, bet tiktai jau ne mūsų ukininkai, kurie mokslo bijosi kaip šikšnosparniai šviesos ir laikosi senobinio budo ukininkavimo kaip aklas tvoros. Tai-gi visupirmoji priežastis mūsų medžiagiško nuskurdimo ir bus—mūsų **tamsybė** arba **apsileidimas**.

II.

Kokiu budu mes galime tą nuskurdimo priežastį —tamsybę—prašalinti ir „duoną“ įgyti? Dabar jau virto tokia gadyne, kad kas gudresnis arba kas mokytesnis, tas baltesnę duonelę valgo, o kas gyvena tamsybeje arba apsileidime, tas visų yra niekinamas, vadinamas kvailiu arba pastumdeliu, tas turi dirbti visusunkiausias darbus, kentėti visus bodus, vargus ir nepasisekimus. Taigi visus mūsų bodus, vargus ir nepasivedimus iš dalies galime prašalinti tiktai per **mokslą** arba **apšvietimą**. Bet kame mes tą mokslą arba apšvietimą galime įgyti? Žinoma, kad ne karčiarmoje prie degtinės butelio, bet **mokykloje** ir tai **lietuviškoje** mokykloje.

1. Mums reikia įtaisyti mokyklas trejopo tipo arba paveiklo: a) **pradinias** mokyklas su mokytoju lietuviu ir su **lietuvišką** išguldomąją kalbą. Tokioje mokykloje mokytiniai pramoktu savo motynos kalboje rašyti, skaityti, rokundus v ir tt. b) Mums reiketu įtaisyti žemdirbystes arba **agronomiškas** mokyklas, kuriose ukininkų vaikai teoretiškai ir praktiškai galetu pasimokinti ukininkystes, kaip tai, apie žemes išdirbimą, apie gyvolių auginimą, apie pienininkystą ir tt. c) Mums reiketu dar įtaisyti **profesionališkas** mokyklas, kuriose ukininkų vaikai pasimokintu komercijos arba prekybos, paskui visokių amatų, kaip tai kalvystes, staliorystes siuvininkystes ir tt. Tai-gi mums reikia daug mokyklų. Ta aukso gadyne, kad nereikėjo mokinties, jau praejo. Tautos, kurios tingėjo arba nenorėjo mokinties, už savo tingėjimą ir apsileidimą brangiai užmokėjo: paliko kitų tautų pavergtos arba visai išnaikintos. Taigi ir mums, kad norime gyventi ir duoną valgyti reikia **mokinties**, o tą mokslą tegalime įgyti tiktai mokyklose.

2. Mums reikia įkurti labai daug visokių **draugijų**, kaip tai: žemdirbių, prekejų, amatninkų, labdarių, blaivininkų ir tt. Mes lygšiol viską dirbome pavieniui t. y. kiekvienas, nuo kitų atsiskyres, rupinomes apie savę. Bet, yra sakoma, kad vienas kareivis nepadaro kariuomenes. Jeigut susirenka į vieną kruvą šimtas kareivių arba du, tris šimtai arba dar ge-

riaus, kad susirenka keletas tukstančių kareivių, tai jie padaro armiją ir tumet jau didelį priešą gali paveikti. O kas yra mūsų priešų? Mūsų visudidžiausiu priešų yra badas arba neturtas, kurs mus žudo ir vargina be pasigailejimo. Pavieni žmones jo nepergalės arba pasekmingai su juom' negalės kariauti, bet čia reikia daugiau žmonių t. y. daugybiai žmonių reikia susispiesti į vieną kruvą ir su savo amžinu priešų—badu arba neturtu kariauti ir kariauti be pertrukio. O kruva—tai galybė! Tai-gi mums reikia įkurti labai daug draugijų. Visupirmu mums reikia įkurti **ukininkų draugijas** t. y. bent po vieną ukininkų draugiją kiekvienoje parapijoje arba kiekviename valščiujė. Tikslas tokių draugijų turetų buti: a) pagerinimas javų sėklų, kaip tai, rugių, miežių, avių, bulvių ir tt. b) pagerinimas gyvolių veisles, kaip tai, arklių, karvių, avių, kiaulių ir tt. c) prie tokių draugijų galetu įtaisyti sąkrovus ukiškų daiktų, kaip tai visokių mašinių arba įrankių naujos gadynes žemei išdirbti, superfosfatų, kaulmilčių ir tt. d) tokios draugijos galetu daryti susirinkimus, ant kurių nevienas sąnarys atsirastu, kurs su kitais galetu pasidalyti praktiškais ištyrimais arba žiniomis apie ukės vedimą, gyvolių auginimą arba galetu paskaityti kokią kningelę apie pagerinimą kokios-nors ukės šakos. Tai-gi tokie susirinkimai butu tikra mokykla mūsų ukininkams. Bet iš programos tokių draugijų reiketu išmesti apsvartymą politiškų klausimų, deltokad politika yra toksai opus dalykas, kurs išiskverbęs į ukišką draugiją, galetu ją sugriauti arba tiktai barnius ir nesutikimus tarp sąnarių sukelti. Ukiškos draugijos tikslas—ukės pagerinimas. Tą tikslą atmintyje turedami, gali šneketi, rupinties ir dirbti žmones įvairių nuomonių ir persitikrinimų. Antra, mums neatbutinai reikia įkurti draugijas **pigaus kredito** arba **pigaus piningų pasiskolinimo** ukininkams arba smulkiems amatninkams. Šendieną n'esant Lietuvoje tokių draugijų, ukininkas arba amatninkas prispaustas vargo arba reikalo, tankiausiai bėga pagalbos melsti pas „geradėją“ žydą arba pas „prietelį“ ir kaiminą—lietuvi. Zydiškos palukos yra visiems žinomos ir apie tą kalbėti nėra reikalo, o „prietelio“ lietuvi „krikščioniškas procentelis“, tai piningais ruokuojasi buk „dešimtas“, bet per istisus metus kaltininkas, kad surukuos visas talakas, kurias jis savo piningų skolytojui turi atlikti „ant magaričių“, paskui vėl, kad surukuos visus tus degtinės arba alaus buteliukus, kurius jis savo piningų skolytojui turi statyti prie kiekvieno miestelyje susitikimo vėl „ant magaričių“, tai ant galų galo suruokavus „procentelius“ ir visas „magaryčias“ išeis moketi vienu palukų apie 30—40 rublių nuo šimto. Koks ukininkas prie dabartinio ukės nuskurdimo, įbriđęs į skolą, gali išmoketi netiktai skolą, bet tą „krikščionišką (!!) procentelį?“ Žinoma, kad jis niekad negales išmoketi netiktai skolos, bet ir „procentelių.“ Toksai skolininkas tankiausiai nueina ant maisto vi-

sokioms pininginėms „dėlems“. Tai-gi tokios draugijos pigaus piningų pasiskolinimo trumpam laikui ir ant pigių palukų išgelbėtu nevieną ukininką arba amatninką nuo įpuolimo į nagus visokiems „prieteliams“ ir „geradėjams“, kurie sugriauna žmogaus ukę arba pastato ant prapulties kranto.

Trečia, mums reikia sutvarkyti labdarystės reikalus, įsteigiant bent prie kiekvienos parapijos labdarystės draugijas. Ko, ko mums jau netruksta, tai elgetų (ubagų) ir visokių „pavargelių“. Musų elgetos yra garsingi visoje pasauleje ir, sako, tiktai su valakų elgetomis tegali susilyginti. Ir teisybė, kartais gali matyti dar stiprius vyriukus su pačiomis, vaikais ir su vežimėliu po kaimus besivalchiojančius ir beklabinančius į mielaširdingųjų širdis susimylėjimo ant „ubagelio“ arba „pavargelio“. O mieste ant gatvės, tai ir pasirodyti negalima, kaip tuojaus koks nors valkata, prisimetęs vardu „pavargelio“, prie tavęs prisikabijęs ir, žinoma, patol nepaleis, pakol nuo jo neišsipirksi... Užsienyje (užrubežyje) tokių anomalijų nėra. Tenai visi vargdieniai arba reikalingieji pagalbos yra aprupinami arba prižiurimi visokių draugijų arba įstaigų, o elgetauti yra sunkiai uždrausta. Jeigu kas išdrįstu tenai elgetauti, tai palicija jį tuojaus sučiupia ir į cypę sodina, o už valgi ir pastovą (gyvenimą) liepia sunkiai uždirbti. Tai-gi tenai visi valkatos bijo elgetauti. Tokią tvarką reiketu ir mums įvesti, bet... Nemune, rodos, daug vandens dar nutekes į Prusus, kolaik mes to sulauksime.

Ketvirta, bent prie visų parapijos bažnyčių mums reikia įrengti **blaivystes** draugijas. Visi žinome ir matome kokių pražuti daro musų ukininkams ir darbininkams girtybė. Žmonės, noredami nusikratyti nuo degtinios gerimo, kitokio vaisto dar neatrodo kaip tiktai blaivystes draugijų steigimą.—Kitą-kartą Lietuvoje buvo garsingos blaivystes draugijos, nabašninko Vyskupo Valančiausio įrengtos, bet „nuo neprigulinčių nuo musų priežaščių“ liko panaikintos. Dabar jau, rodos, laikas atejo tas blaivystes draugijas atnaujinti. Kaip matome, mums reikia daug-daug draugijų. Viršiausis Manifestas nuo 17 d. spalio 1905 m. apie draugijų ir susirinkimų liuosybę visoje Rusijoje bent oficiališkai dar nepanaikintas, nors praktikoje nieks jo nebesilaiko.—Reikia vilties, kad netolimoje ateityje iš to Manifesto gales pasinaudoti.

3. Mums reikia sutvarkyti **valščiaus rėdą**. Kiekvienas dabar mato, kad musų valščiuose dabar yra visudidžiausi netvarka. Rublis ir degtinė musų valščiuje dirba visus „interesus“. Valščiaus išrinktieji viršininkai, kaip tai, viršaitis (staršina arba vaitas), teisejai (sudžios), raštininkas ir kiti, rodos, deltovien yra išrinkti arba pastatyti, kad degtinę gertu arba rublius į kišenę imtu. Toksai valščiaus viršininkų ištvirkimas labai kenkia visuomenės reikalams. Mes

savo spekomis to permaintyti negalime, bet per savo atstovus į valstybes „Dumą“ arba per laikraščius turime nuo vyresnybes reikalauti, kad musų valščius būtų: a) beliuominis t. y. kad visi žmonės apielinkyje gyvenantys, kaip tai sodiečiai, bajorai ir mieste, lėnai priguletu prie valščiaus, b) turime reikalauti kad visi valščiaus viršininkai, kaip tai: rašt'ninka, viršaitis, seniunai ir kiti butu renkami ne vienų „vybornųjų“, kaip dabar yra daroma, bet **visų** žmonių prie valščiaus prigulinčių, lygiu, slaptu ir betarpišku balsavimu, c) turime reikalauti, kad butu permaintyti kai-kurie valščiaus įstatymai apie kelių pataisymą, apie krasų (pačtų) užlaikymą, apie teisingą mokesčių uždėjimą ant visų liuomų ir tt. Į valščiaus viršininkus reikia rinkti tokius žmones, kurie yra mažiausiai bent pradinę mokyklą pabaigę. Valščius turi tiek daug įvairių reikalų ir darbų, kad ir mokintiems žmonėms kartais viską sunku permaintyti ir gerai padaryti, o ką besakyti apie tus musų akluosius viršaičius (staršinas arba vaitus), kurie tankiai nemoka nei rašyti, nei skaityti. Apie musų valščių netvarką ir jų viršininkų ištvirkimą visi gerai žino ir čia nėra reikalo apie tą daug rašyti.

4. Mums reiketu įvesti pavietų ir gubernijos žemines įstaigas (ziemstvo). Užduotis tų žeminių įstaigų turētu būti: įrengimas visur mokyklų, ligoabučių, labdaringų draugijų, kelių pataisymas arba prižiurejimas, sanitariška užveizda ir tt. Kaip visa užveizda, teip ir sąnariai tų žeminių įstaigų turētu būti ne valdžios paskiriami, bet išrinkti iš tarpo vietinių gyventojų, kurie gerai žino arba pažįsta žmonių reikalus. Biurokratams arba činauninkams, vyresnybes paskirtiems, čia vietos negali būti, deltokad jie nežino vietinių žmonių reikalų. Tus reikalus tegali pažinti tiktai žmonės, kurie ilgus metus gyveno ant vietos, patį prisiziurėjo žmonių reikalams ir pamatė, ko jiems truksta. O truksta mums duonos, mokslo, tvarkos, draugijų ir tt. Tus musų reikalus tegali suprasti tiktai vietiniai žmonės, o niekad biurokratai, tankiausiai iš svetimos šalies atsivilkę dėl savo ypatingos naudos.

Tokius tai maždaug budus arba pragumus, apšviestiesnių tautų jau seniai išbandytus, turime vartoti pagerinimui savo medžiagiško buvio. Turiu pasakyti, kad aš čia daug nevisus pragumus pagerinimui musų medžiagiško buvio teisrokavau, bet tiktai teip sakant apgraibomis nurodžiau, ko turime išskart karto griebties, kad savo nuskurdusią ukę pagerintume. Kitą kartą apie tą daugiau parašysiu.

Dėdė Atanasas.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)
T a s a.

2. Ką mums reikia valgyti?

Meilutis skaitytojau! Kas tu esi? Sodietis, amatninkas, darbininkas? Rasi, tavo viralienė yra bėdna ir, rasi, tau prisieina manytis, kad išsiverstumai su maistu ir gėralu kaip norint? Rasi, tu galvoji šiteip: kad karaliumi bučiau, lašinius valgyčiau ir ant pečiaus gulėčiau. Kad ponu bučiau, mėsą tik valgyčiau, alų ir vyną gerčiau. Tuomet bučiau žaliukas, tvirtas darbininkais ir visais galais sveikas. Tu teip manai dėlto, kad retai—gal tik sekmadienyje*)—teragauji mėsos. Vyno negauni išviso, e alaus—kadą-nekadą. Daugiausiai geri degtinę, kad—anot tos kalbos—pasišprintumai ir šaltyje sušiltumai.

Broliuk! klysti ir labai klysti. Prisižiurėk į pilvočius, padabok jų juodai-mėlyną, išpurpusį ir sukaitusį veidą. Pats pasakysi, juog tai yra lignonis. Iš pažiūros (jie buk tai yra žaliukai, tu pavydi jiems jų sveikatos, ale tu nežinai, juog jie nešiojas su savimi dvi bjauri, aiški ligi: Sausgelą kauluose ir sąnariuose ir apopleksiją**) galvoje. Apopleksija, kuri tiekai jaunų žmonių paguldė kapuose, yra tai mėsos ir svai ginančių gėralų pasekmė. Pardaug išlepintas valgis padaro trapiais kraujo indus, plėšia juos ir kraujas išsilieja į visą kuną. Gardūs valgiai, stiprūs gėralai užgauna kraujo gyslaites ir apopleksija gatava. Taigi, Meilutis Skaitytojau, bereikalo tu pavydi ponams ir visiems pilvočiams.

Poniškas gyvenimo budas yra pirma priežastis augščiau minėtų kentėjimų. Per nelaimę, daugumas nieko nežiuri, valgo ir geria per viršų, sakytumai, jų pilvas yra girnos, jų sveikata—dviguba. Persergėjęs juos kad prisiturtų, jie atsako: Ikišiol jaučiuos, Dievui dėkui, visai sveikas ir jeigu imčiau sirgti, paspečiau prisiturti ir prasčiau pagyventi.

Neteisybė! Kaikuomet esti parvėlu. Atmink, juog prastumas ir riba***), prisiturtėjimas ir savęs suvaldymas siulyja tau laimę ir ramybę, po paveikslu geros sveikatos, kaipo brangaus turto. Pats bėdnasis varguolys, beturtis, pavalgęs muzikiškai, be gomurio lepinimo, gali užlaikyti sveiką vidurių mašiną ir apsidrausti ant toliau nuo ligų burio.

Bet daugumas žmonių neprisituri. Iš čia paeina aibis pilvo ligų. Nebus pasakyta per viršų, jei pranešime, kad iš dešimties penki dejuoja pilvu. Ištikro žmonės teip elgias su savo pilvu, kaip, tartumai, visai nebutų galima suardyti to svaraus organo****). Juokuoja su pilvu patol, pakol jis ištikrųjų pagenda, e pagedęs gimdo daug kitų yvairių kentėjimų. Kone

*) Sekmadienis—Nedelia.

**) Apopleksia—Umus kraujo tvanas galvoje.

***) Riba—Rubežius.

****) Organas—Pabuklas, prietaisa.

visos ligos remias ant pagadinto pilvo. Kaulų sukimas, sausgela, puslės, jaknų, inkstų nusilpnėjimas, paniura*) gyvenimo nuoboda, dirksnių silpnybė tankiausiai yra pasekmė sergančio gromulio. Netikęs sulčių mišinys, klaidingas kraujo skraidymas, kraujo stoka, paeina iš mūsų neprisiturtėjimo valgyje ir gėrime ir iš sugadinimo pilvo.

Kanakoks daktaras pasakė: Visokia kultura išei-na iš pilvo. Aš sakau kiteip: Visokios ligos išei-na iš pilvo.

Garsingas bankierius, žinomas pinigochius, Rotšildas atejo vieną sykį pas pragarsėjusį gydytoją, kleboną Kneipą paklaustų rodos kaslink savo sunkių kentėjimų. Jis papaskojo klebonui Kneipui išpat pagagės, kaip jis gyvena ir paaiškino, kaip tankiai ir ką valgo. Išėliavo bliudų skaitlių, kiek per dieną suvalgo—e tu bliudų budavo keturi, penki—ir prašė Kneipo, kad pasakytų jam kas per liga yra pas jį, nes kiti daktarai tarią vienas šėip, kitas antraip ir negalį nutarti tikros diagnozos**). Klebonas Kneipas atsakė Rotšildui: Tamsta busi sveikas, tik reikia įdėti Tamstai kitą pilvą.

Seniai yra pasakyta: Tuomet pamesk valgęs, kuomet labai suskanėjo burnoje. Bet retas tedaro teip. Atvirščiai, tuokart labjau kemša, kuomet labjau pasidaro gardu.

Meilutis Skaitytojau! Pamėgink nors kartą paliauti valgęs tuokart, kadą ima tau gomurį begalo malonėti. Paklausymas manęs bus tau pačiam pelnas. Papietavęs, tu jausis visai kiteip. Vietoje kamšos pilvę, vietoje švino sąnarių, vietoje snaudulio ir tinginio, tu pasijausi našus, giedrus, linksmočius ir darbameilis. Nesibijok, maž valgęs, sumažinsiąs sveikatą. Ne teip jau pigu badu numirti, jukgi laiko gavęs galėsi vėl užkasti. Perdaug privalgęs, tai tikrų-tikriausiai nebusi sveikas, nes tuomet tu apsunkinsi tavo kuną nereikalingą naštà, nuo kurios—jei nenukra-tys patogiamę laikę vidaus mašina—žarnos, inkstai ir odas—visuomet sukils sulčių riaušės ir tos sul-tys tvirtai susiklos po visą kuną po paveikslu sve-timos medegos. Ne tai yra mums naudinga, ką męs suvalgomę, bet tai ką suvirškiname***). Jeigu męs duodame kunui daugiau maisto, ne kiek jis reikalauja, tuomet suteikiame jam spēką, kuri padeda sutrum-pinti gyvybę. Męs gyvename ne dėlto, kad valgy-tume, bet valgome dėlto, kad gyventume. Bet ne-laimė! daugumas laiko pilvą už Dievą ir nori gy-venti tik tam, kad valgytų ir gėrtų. Ale rustas ker-štas pasiekia juos galopi, e pasiekia kart' ankščiau, kitkart' vėliau. Liga, negalė ir ankstyba mirtis yra jiems prideras užmokesnis už jų neprisiturtėjimą. Jie nemiršta, jie užmuša savę, jie iškasa sau duobę savo dantimis.

*) Paniura—Melankolija.

**) Diagnoza—Ligos išpejimas.

***) Virškinti—Virinti, sudoroti pilve.

Meilutis skaitytojau! Aš pasakiau tau tik bent kiek apie prisiturėjimo vertę, bet tu, rasi, panorėsi girdėti, kaip aš išaiškinsiu, juog kaikuris maistas—mėsa ir svaiginą gėralai—daugiau padaro kunui nuostolio neg naudos. Juk jau šio skyriaus pradžioje tu girdėjai, kad tai pasiturę žmonės daug ligų kenčia, kurių priežastis slepias neprisiturėjimę ir nuolatos ragavimę erzinančių daiktų.

(toliaus bus).

Žinios iš Lietuvos.

Šidlavas (Kauno gub.) Jau treči metai, kaip čia veikia Šilaviškių labui tris draugijos: Paskolinimo ir užtaupos kasa arba bankas, šelpimo pavargėlių draugija ir vartotojų draugija.

Bankas perleidė per savo rankas priimdamas užtaupymui trijų metų laikę apie 45,000, o paskolindamas apie 39 tukstančius. Paguldantis bankę savo skatikus gauna penktąjį procentą, o pasiskolinantis turi mokėti bankui aštuntą ar šeštą procentą. Už pajus gavo žmonės užpern 6%, o pern 3%.

Apie Suvartotojų draugiją parašysime tolesniuose numeriuose.

Šelpimo pavargėlių draugijos buvo pern 72 sąnariai, kurie įnešė 197 rublius. Paaukauta metų laikę piningais 724 rubliai, išduota 377 rubliai, teip jog su užsilikusiais iš 1904 metų, pasilieka kasoje ant 1906 metų 834 rubliai. Javais, duoną, mėsa ir kitais dalykais 1905 metų laikę paaukauta ant 597 rubliu, taigi užsilieka 1906 metams 121 rublis. Visą užturą gavo draugijos prieglaudos namuose 23 ypatos, o šepjau pavieniui gavo pašalpą 42 ypatos.

Visotinis Šelpimo pavargėlių draugijos surisinkimas, atliktas Vasariaus 26 dienoje, nutarė prašyti vietinio klebono, kad apskelbtų laikraščiuose, jog draugija yra pasiryžusi per didžiuosius Šilavo atlaidus valgydinti pavargėlius iš aukų tam siekiui surinktų ir jog pavargėliams, ant tų atlaidų atvykusiems, ne bus leista ant ulyčių ir kelių sėdėti ir elgetauti. Draugija nori per tatau prašalinti papiktinimus, kuriuos sėja visokios rūšies pataikunai ir dykaduoniai, pasinaudodami iš žmonių mielaširdystės ir ateidami ant tų atlaidų ne pasimelsti, bet pasipelnyti ir pauliavoti. Butų gerai, kad beturčiai, einantys Šilavan ant Panelės švenčiaus. Užgimimo atlaidų ir norintys gauti čia tamę laikę maitnastį nuo draugijos, pasiimtų nuo savo klebonų kokį raštelį, iš kurio galima butų matyti, jog to liudyjimo parodytojas tikrai esti vargšas ir reikalauja pašalpos.

K. M. Jurgaitis.

Tauragė. (Kauno gub.) Neperseniai laikraščiuose buvo pranešta, prisieką teismuose reikią atlikti rusiškoje kalboje. Vienok tas ministerijos įsakymas, tur but, tapo atmainytas, šprendžiant iš šito atsitikimo.

Tauragėje vasario 20 dieną prasidėjo apskričio teismo posėdžiai. Prisiektieji posėdininkai rods prisiekė rusiškai, bet liudininkams nemokantiems rusiškai patsai pirmsėdis nekieno neprašomas leido siekti lietuviškai. Aiškiai matyti buvo užganėdinimas Žemaičių, kad jie pirmąsyk galėjo prisiekti įgimtąją kalbą.

Tauragiškis.

Krakiai (Kauno pav.). Kiekviena beveik diena laikraščiuose yra pažymėta visokiomis, tankiausiai vienok liudnomis žiniomis. Prie tokių tat žinjų dera pridėti ši Krakijų parapijoje Montviliškės arba Montvidavos kaimoje atsitikimą: 11 šio vasario dienoje tapo savo arklių suvažinėtas vaikas 16 metų amžiaus Antanas Šulcas, kurs norėdamas užlipti ant malkų vežimo paslydo ir, krisdamas arkliams po kojų, parkirto vienam koją su buvusiu prijuostu kirviu; nuo pradžios tapo suspardytas, o paskui—vežimo sutrintas teip smarkiai, jog už dvejato minučių numirė. Buvo tai geras, darbšus vaikas, vienuotinis pas vargingą motiną, savo neturtingos šeimynos šelpėjas, padedąs karšinti savo bobutę aštuntus metus begulinčią ant patalo. Jau penkios dienos sukako nuo to nelaimingo atsitikimo, o laidotuvių gailėsinga motina negal sulaukti. Kas tamę kaltas, neapsiimu atspėti.

N. M.

Senas Krakijų miestelis yra pragarsėjęs savo Šv. Katrynos dukterų vienuolynu arba klištoriumi, kuriamę 13 dienoje šio vasario atsiliko viešas šešių naujukių priėjimas: Rozės Vidmontaitės, Barboros Ugianskaitės, Teresos Macevyčaitės, Anielės Valantinavičaitės, Teresos Liegavyčaitės ir Onos Ražickaitės. Jos pakviestos tapo į kambarinę vienuolyno koplyčią su pakilmingu vietinių kuningų kartu su jų svečiu kun. A. V. giedojimu antiponos: „Veni, sponsa Christi, accipe coronam, quam tibi Dominus prae-paravit in aeternum“ (t. y. „Eik, Kristaus sužieduotinė, apturėtų vainiko, kurį tau Viešpats paruošė ant amžių“.—Sugraudintas tą visą apeigą pratarė į naujukes vietinis klebonas, paragindamas anas įgytų tikros Kristaus dvasios, išsilavintų krikščioniškoje tobulybėje, pasinaudojant išmintingai ir suvartojant gerai visus tam tikslui paduodamus budus ir įrankius. Dieve, padėk atsinaujinti tam jau buvusiam paskirtu ant mirties vienuolynui.

Kun. I. V.

Iš Skarulių (Kauno gub.) Vasario 13 d. nelaimė aplankė Skarulių bažnyčią—ugnis sunaikino altorių ir paveikslą (abrozda) Švenč. Marijos Panos. Paveikslas senobinis; koksai tepliorius nutepė, nėra žinios. Veidas šv. Marijos buvo dideliai malonus. Netiktai Skarulių-Jonavos apygardos gyventojai tą paveikslą garbino, bet ir iš toliaus žmoneliai jį lankė.

Tai buvo didžiausias (be prekės) turtas Skarulių bažnyčios.

Gaisro priežastis buvo šitokia: Vakarop, po šliubo zakristijonas žvakes gesindamas altorių užkrėtė.

Nepatėmyjės bažnyčios duris uždare. Ugnis pamažiu išsiplėtė. Miestelėnai, pamatę bažnyčioj nepaprastą šviesą, davė žinią klebonui. Kad atidarė bažnyčią, jau altorius visas buvo ugnyje; skubiniai užgesino bet paveikslą neišgelbėjo.

Kun. J. Ulickas.

Šimonis. (Ukmergės pav.). Načiųų sodžiuje tik viena Ona Bačiulyčia skaito laikraščius. Šventvakariūis jaunuomenė, nekieno nekviečiama, tik vieno gyvuliško jausmo žadinama susibėga „pavakaruotų“ be tėvų žinios. Ant tų taip vadinamų „vakaruškų“ jaunumenė budama be senesniųjų priežiūros, išleidžia į nepriderančius žaislus ir juokavimus, kuriuos ant galo dar pabaigia kartais muštynėmis. Neseniai pas vieną ukininką susirinkusi jaunuomenė neturėdama kuom doru užsiimti, bovjosi „parako rageliu“. Piliant paraką ant delno, vienas bernaitis prikišė degantį popėrosą. Su didžiu tranksmu sprogdamas parakas dviem bernaičiam ir vienai mergaitei nuplėšė nuo veido odą (skurą) ir rubus sudraskė.

Pagirys (Ukmergės pav.). Nuo kovo 1 dienos Pagirio miestelyje tapo atidengta krasos (arba pačtos) stotis. Krasa Pagirin pareina keturis kartus į savaitę (arba nedėlią); dukart priima piningus,

Centralinis Biuras sujungtųjų vartotojų draugijų Kauno gubernijos.

28 vasarió buvo susivažiavimas dešimties vartotojų draugijų Kauno gubernijos, įvardytinai: Šauliškės, Betygališkės, Šidlaviškės, Šileliškės, Tytavėniškės, Raseiniškės, Pašvitiniškės, Tauragiškės, Kvėdarniškės ir Šiaulėniškės. Be to, Telsiškė draugija atsiuntė sutikimą ant susivažiavimo nusprendimų.

Įkurta sąjunga vadinasi **Centralinis Biuras sujungtųjų vartotojų draugijų Kauno gubernijos.**

Sąjungos tikslas—kuopigiau pagaminti Vartotojų draugijoms pirkiniai iš pirmųjų rankų; tam biuras ves derybas su fabrikantais.

Visus norinčius naudotis tąją Sąjungą, kviečiame kreipties adresu: **Raseiniai** Kauno gub. Skaraitiškių dvaras. Ponui Ignacui Kontrimui.

Įvykus šitai Sąjungai, virs laimingesnė gadyne suvartotojų draugijų gyvavimė—žmonės turės iš jų daug didesnę naudą.

Visus laikraščius prašome perspauditi šitą apskelbimą.

Iš Žemaičių Vyskupijos.

„Ned. Skait.“ № 10 buvo pranešta, kun. Opulskį į Panevėžėlio filiją ir kun. Janulaitį į Ugionių filiją I. M. Vyskupo puvusiu paskirtu, bet vice-gubernatorių nesutikus. Bet I. M. Vyskupui per naują pareikalavus sutikimo ant paminėtų kunigų paskyrimo, p. Gubernatorius šiomis dienomis savo sutikimą pareiškė.

Kovo mėnesio 5 dienoje, Seminarijos bažnyčioje. Jo Mylista Vyskupas Sufraganas Cirtautas išventė į Dijakonus šiuos klerikus:

Aleksandrą Ambrų
Stanislovą Kučą,
Eduardą Stukelį,
Prancišką Stachauskį

ir į Subdijakonus:

Ladislavą Taškuną.

Kauną šimet aplankė didelė nelaimė. 22 ir 23 vasario Neries ir Nemuno patviniu, kokio nuo 50 metų nebuvo, užlieta radosi didelė dalis miesto, užgyventa daugiausia beturčių žmonelių, kurie nustojo viso savo turto ir pajuto vargą ir badą; keliatas vaikų nuskindo patviniuo srovėje. Umai reikint paduoti pagalbą badaujantiems, Jo Mylistos Žemaičių Vyskupo užmanymu ir globą susitvėrė prie šv. Traicės parapijos komitetas nukentėjusiems pavargėliams šelpti; komitetas susideda iš. Kun. Kan. Borovskio, Kun. Olševskio. pp. Malinskės, Horbačevskės, Stankevyčėnės, Švarcėnės, Javorovskės, Zenovyčėnės, Lachovyčėnės, Hoppenėnės, Podčaskės. Čarnockės, Gruffo, Michalovskio ir Kognovickio, Tamę tarpe Komitetas suteikė tam kartui pašalpą badaujantiems. Bet anaipol nevisiškai tėra pakakinti nukentėjusiųjų reikalai, ir Komitetas Dievo ir žmonijos vardan dunzgina į širdis dorų sodiečių maloningos pašalpos suvargintiems kauniškiams; alužną valgomaisiais dalykais (duoną, miltais, bulvėmis ir k.) ir padėvėtomis drapanomis maloningi aukautojai teiks prisijūsti Kaunan į rankas p. Teodozijos Švarc (Inženierių gatvė, Lopatos namai) ir p. Eufrozinos Hoppen. (Naujoji gatvė, Šterno namai.)

~ Miestiečių susivažiavimai nuskirti rinkėjams Kaunę bus 15 kovo, Ukmergėje—14 ir 15 kovo, Ežerėnuosė (Novoaleksandr.)—15 kovo, Panevėžyje 14 kovo, Sauliuosė—14 kovo, Raseiniuosė—16 kovo, Telsiuosė—15 kovo. O žemvaldžių susivažiavimai Kaunę bus 15 kovo, Ukmergėje—17 kovo, Ežerėnuosė—13 kovo, Panevėžyje—16 kovo, Sauliuosė—16 kovo, Raseiniuosė—18 kovo, Telsiuosė—14 kovo. Tie susivažiavimai nuskirs rinkėjus, o tie rinkėjai susivažiavę Kaunan 26 kovo draug su 39 rinkėjais nuo valstiečių rinks atstovus į Valstijos Seimą. (Kov. Tel.)

~ Nuo 1864 metų buvo užginta mokiniams kalbėtis mokyklose tarp savęs, arba su mokytojais kitaip, kaip tik rusiškai. Dabar gi apšvietos ministris, pasiremdamas ant manifesto iš 1 gegužės pereinusių metų tą užginimą panaikino. Todėl mokiniai mokyklos sienose galės jau be baimės kalbėtis ne tik rusiškai, bet ir savo prigimta kalba.

Žinios iš visos Rusijos.

Peterburgas. Viršiausiuoju paliepimu, 20 vasario Valdančiam Senatui duotu, yra išaktyta, kad Valstijos Duma galėsianti pradėti savo darbą, jei bus joje nors 150 sąnarių, todėl nelaukiant, kol visose vietose bus padaryti pasiuntinių rinkimai.

~ Kad apginti nuo įvairių pasikėsinių liuosybę rinkimų į Valstijos Patarmę ir Valstijos Dumą ir pasiuntinių darbus tose įstaigose, kaip praneša laikraščiai, esą rengiami tam tikri įstatymai, kurie skirsia sunkias baumes prasikaltėliams. Sulig to sumanymo bus baudžiami visi, kurie neleis rinkikams paduoti savo balsą, griebdamiesi prievartos, kurie platins žinias ir paskalas, priešingas rinkimams; kurie pamylėdami arba duodami dovanas prikalbės rinkiką atiduoti sau balsą ir rinkikai, priimančios tokią pamylėjimą, arba dovaną; kurie trukdys priešrenkamuosius susirinkimus, arba pačius rinkimus; kurie neteisingai pasielgs, paduotuosius balsus suskaitant; kurie pavogs arba sunaikins rinkikų sąrašus; kurie per prievartą neleis pasiuntiniams pildyti jų pareigų Valstijos Patarmėje arba V. Dumoje ir kurie teippat trukdys darbą tose įstaigose. Skiriamos baumės prasideda nuo dviejų mėnesių kalėjimo ir baigiasi penkiolika metų katorgos. Dar didesnės bus jos tuomet, jei kaltininkas bus ne vienas, bet keli susitarę, arba apsiginklavę.

~ Laikraščiai praneša paskalą apie rengiamąją amnestiją (susimylėjimą) įvairiems prasikaltėliams, ypatingai politiškiesiems, kurių paskutiniu metu yra labai daug. Vieni sako, kad ta amnestija busianti apgarsinta neužilgo, kiti gi laukia jos Valstijos Dumos susaukimo dienoje, t. y. 27 balandžio. Bet kadangi tai tiktai paskalai, todėl nieko tikro apie tą laukiamąją amnestiją pasakyti negalima.

~ Perdirbimas rumo, kuriame bus pėsėdžiai Valstijos Dumos, ir prirengimas jo prie naujo paskyrimo, kaštuošias apie 700.000 rublių.

Maskvos mieste ir gubernijoje įvyko darbininkų įgaliojinių rinkimai. Abelnai sakant rinkimai praėjo be kliučių. Dalyvavo rinkimuose ne visi darbininkai bet žymi jų dalis.

Poltava. Prie stoties Minovka, netoli Poltavos nušoko nuo reisu prekių traukinys. Traukinio vedėjas ir vyresnysis konduktorius užmušti: dvi ypati sužeista. Penki vagonai sudužo, kiti mažai nukentėjo.

Vladivostokas. Vietinė valdžia išsiuntusi iš miesto apie 300 politiškai neištikimų ypatų ir 149 žydus. Pirklystė kas kart enia didyn, nes daugumas pirklų persikėlė į Vladivostoką iš Charbino, kuriame, kariumenės skaitliui susimazinant, jie nebeturi ką veikti.

Mintauja. Greitesniam ištyrimui bylų, turinčių ryšį su maištu, jeneral-gubernatorius Bekmanas isteigęs atskirus karės sudus, susidedančius iš vyresniųjų aficerių, kuriems tos bylos ir busią pavestos.

Minske. 23-25 dienose vasario m. buvo toks didis patvinys, kokio neatmena seniausieji vietiniai gyventojai. Nedidelė Svisloča, tekanti per Minską, pokelių šiltų ir lietingų dienų pavirto į plačiausią upę ir paskleidė savo vandenį po apilinkę. Gyventojai naktį vandens užklupti skubinosi gelbėti vaikų ir savo gyvastį, palikdami visą savo gerybę vandeniui. Vanduo gi, pakilęs dviem sieksniais, nunešė tiltus ir užliejo daug trobų, dar gi kai-kurias iki pačiam viršui. Iš žmonių vienog niekas nepražuvo. Nuostoliai labai dideliai, nes ne tik gyvenamieji namai buvo vandenyje, bet teipogi labai daug krautuvių. R-ikia dar pažymėti, kad arčiaus upės gyveno neturtingiausieji miesto gyventojai; todėl visokie beturčiai pirmoje eilijoje turės atjausti ant savęs to patvinio pasekmės. *K. Sk.*

Žinios iš užrubežio.

Francija. Į vietą atsistatydinusio ministerių gabinėto, apie kurį buvo rašyta paskutiniame numeryje, susitaisė naujas. Jo pirmininku tapo Sarjenas. Nauji ministeriai terp kit-ko žada toliaus įvykdinti įstatymą apie atskirimą valstijos nuo Bažnyčios; tečiaus bažnytinių turtų surašymas busias daromas su didesniu atsargumu, kad parodyti, jogei valdžia nenorinti varžyti liuosybės tikėjimiškų žmonių perstitikrinimų.

Kurjero anglių kasykloje (netoli miesto Lens, Padekalės apskrityje) atsitiko baisi nelaimė. Užsidegė gasas, ir kasykla greitai pavirto į vieną gaisrą. Į tą kasyklą iš ryto buvo išleidę apie 1800 žmonių. Spėja, kad jų dalis suskubo išsigelbėti, pasislepdami nuo ugnies šalinėse galerijose. Darbininkų gelbėjimas buvo teip pavojingas kad keli drąsesni kareiviai, kurie neužlaikydami reikalingo atsargumo puolė gelbėti, patis pražuvo. Ištraukė apie 700 gyvų darbininkų. Pražuvusiųjų gi skaitlius siekia tūkstančio su viršum. Tikrojo jų skaitliaus suradimui kasyklų draugija, renka žinias aplinkiniuose sodžiuose, kuriuose tie darbininkai gyveno.

Pražuvusiųjų šeimynoms sušelpiti pasiuntinių rumas nutarė paskirti 500.000 frankų (frankas lygus 37 $\frac{1}{2}$ kap.). Be to atskiros ypatos ir draugijos siunčia tam pačiam tikslui nemažas aukas. *K. Sk.*

Lakštas į Redakciją.

- Baigiu taisyti „šv. Izidoriaus gyvenimą“. Ta knygutė neatbutina kiekvienam sodiečių katalikui. Meldžiu apgamtinti, ar nekabinsis kas, jeigu išduočiau antrąją jos laidą. Kas ją pirmu išleido? Rasit autorius leistų perspaudinti ją? Vienkart meldžiu apgarsinti, kad jau verčiama knygutė „Siedm wieczorów“ Supinskiego, idant kas kitas vėl neverstų jos. *Kn. A. Skin.*

Naujos knygos.

I. PETRAS GRAŽBYLYS. Trumpas rankvedėlis katekėzos ir omilijų apsakynėtojams. Tilžėje pas Schoenkę 1904 in 8°, pp. 65.

Veikalėlis šis pavestas „seminarijos klerikams, parapijų kunigams ir visiems „katekėzos“ ir „omilijų“ apsakynėtojams... Profesoriaus budu autorius pradeda gana ištolo, kalba išpradžią apie „iškalbą“ apskritai, paskui apie iškalbą dvasišką, pagaliaus prieina prie „katekėzos, kaipo vienos iš „įvairių pamokymo išvaizdų, kurias Bažnyčia šv. vartoja“. Nors rankvedėlis ir pavadintas trumpu, bet jo autoriaus regimai norėta paduoti po truputį visoko, kas tik apie katekezą gali buti pasaktya. Todėl randame knygelėje ir „trumpą“ katekėzos istoriją ir paminėtus didžiuosius katekėzos mokytojus, ir katekėzos naudingumo išrodymą ir daug kitų labai gerų, bet grynai teoretiskų dalykų. Praktiškoji rankvedėlio dalis, galima sakyti, prasideda ten, kur autorius pradeda išguldinėti apie gerą ir negerą katekėzos apsakynėjimą.

Zinodami kaip svarbus yra dalykas geras vaikų išmokinimas tiesų tikėjimo, patariame visiems kunigams igyti tą rankvedėlį. Ten kiekvienas ras daugybę žinių, kaip praktiškai vaikų katekizaciją įvykdinti.

Knygelė išleista gražiai, tik bereikalo rašybon įvesta atbula j, kuri nepripratusiam skaitytojui durte duria į akis...

Išleidžiant antru atveju tą naudingą veikalėtį reiktu aną nelemta j visai išmesti. Neprošali butu teipogi pridėjus bent keliatą paveikslų geros katekezos, nes gryna teorija be paveikslų dažnai pasilieka nesuprasta.

2. PETRAS GRAŽBYLYS. Santaika (syntaxis) lietuviškoje kalboje. Kaunas. 1905 in 8° pp. 55.

Jei kiekvienam žmogui paprastas dalykas—apsirikti, tai mums lietuviams da labjau. Nuo pat jaunystės, nuo gimnazijos laiku, kur mums viskas buvo išguldinėta nelietuviškai mes pripratome svetimias kalbas vartoti ir net svetimose kalbose galvoti. Todėl kai mums prisieina ką nors lietuviškai pasakyti ar parašyti labai dažnai prieš lietuvišką kalbą nusidedam, tai žodžius sakinyje netikusiai sugretindami, tai nutarimus nelietuviškus savo šnekon įbrukdami. Tuotarpu lietuviška kalba, kaip ir kiekviena gyva kalba tur tam tikrus savo įstatymus ir ypatiškus sakymo budus, knrių laužyti nieks netur teisos. Daugumą tų įstatymų ras skaitytojas nurodytoje p. Gražbylio knygelėje. Neras čia skaitytojas pilnos santaikos, nes pats autorius sakosi „daug daiktų“ apleidęs. Ale ir užtai, kas p. Gražbylio santaikoje paduota išpuola pasakyti jam ačiu. Nes tikrai „be santaikos vargiai tegalima rašyti“, na o tam tikro santaikos lietuviškos rankvedėlio atspaudinto ikšiol da neturėjome. Todėl pasirodymas p. Gražbylio „santaikos“ yra labai svarbus apsireiškimas mūsų rašliavoje.

Gaila tik, kad tą savo veikalą autorius išleido „ant graitosios“ ir per tai paliko ir knygos tekste ir pridėtoje gale trumpoje chrestomatijėlėje gana daug spaudos klaidų neištaišęs. Rašyba toje knygelėje daug geresnė; atbulos j čia jau nebėra.

P. Gražbylys knygeles savo vadina „dovanėlėmis“. Na, duk Dieve, idant darbštus autorius ir daugiau parupintų mums panašių naudingų dovanėlių.

3. Juškytės Vaikų Skaitymėliai. Vilnius. 1905, in 16° pp. 260, kaina 40 kap.

Nors sustatytoja ir vardo savo nepadėjo ir neparasė kad tai „vaikams dovanėlė“, tečiaus ši knygutė ant ilgo laiko pasiliks tikru papuošalu mūsų vaikų literatūros. Kas

tur namuose nors vieną vaiką nuo 8 iki 12 metų tur būtina nupirkti vietoj „kiškio pirago“ tą gražią knygelę ir duoti vaikams skaityti. Esame persitikrinę, jog vakai, radę toje knygelėje daugybę puikių pasakėlių, patarlių, minčių ir dainelių su noru skaitys ją, teip jog apsieis ir be „beržo tyrės“ (košės)... Be abejonės visas išleidimas greit bus išpirktas. Spauzdinant antra kart, reiktu rupestingiau privežėti korektą, nes šiame išleidime patėmyjome keliatą gana svarbių klaidų, kaip antai: *gert*, vietoj *gret*, *melagai* viet. *melagai* ir tt.

Adomas Jakštas.

Redaktorius Pralotas A. Karosas.

JAVŲ KAINOS (cienios).

<i>Vilniuje 28 vas.</i>	<i>Liepojuje 25 vas.</i>
Kviečių pudas	1 rub.
Rugių „ 85 k.	94 kap.
Avižų p. 80—85k.	80 kap.
Miežių p. 85 „	80 kap.
Sėmenų	1 r. 45 k.
Žirnių „ 1 r. 20 „	
Bulvių pur. 1—1.10	
Sviesto svaras 35 k.	38 kap.
Linų Birkav.	
<i>Ringoje 27 vas.</i>	<i>Šiauliuose 27 vas.</i>
Rugių pudas 96 k.	75—80 k.
Kviečių p. 1 r.—2 k.	1 r.—1 r. 5 k.
Avižų p. 74—83 k.	75—80 k.
Miežių p. 75 k.	85—90 k.
Sėmenų	1 r. 40 k.—1 r. 50 k.
Linų birkav.	25—50 r.
Žirnių pudas	80 k.
Vikų „	75—85 k.
Bulvių pur. 1.10—1.30	70—80 k.

Neseniai iš spaudos išėjo antra laida „ZEMAIČIŲ VYSKUPŲ GROMETOS“. Kaina 3 k. Perkantiens už rublį ir daugiau—20 kap. nusileidžia nuo kiekvieno rub. Norintieji gauti tą grometą tegu kreipias šiuo adresu: Kaunas. kan. Dogėlis—katedr. bažnyčia.

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garalevyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai padidino veikalą; priima užsakymus kas link statymo naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Portova, nuosavi n.

M. PIASECKAITĖS-ŠLAPELIENĖS LIETUVIŲ KNYGYNAS,

nesenai įsikurė; parduoda ir siūncia visokias lietuviškas kitas knygas; turi visokius laikraščius ir priima jų prenumeratą; parduoda taip-pat ir rašomuosius daiktus Adr.: Vilnius, Sv. Jono (Blagoveščenska) gatvė, 13.

Bažnyčias (plianus, sąskaitas) patiekia įmanomomis sąlygomis

Architektorius-Inžinierius **M. DUBOVİK**
Kaunas. Kurovskio gatvė, 25.

„Nedėldienio Skaitymo“

* agentūros: Kaunę p. Naujalio Knygynas.—Ringoje p. Jakavyčiaus (Katalikų gatvė, 16) ir p. V. Podrezo (Aleksandro gatvė, 6) knygnai.—Liepojuje p. Virkučio knygynas (Raštininkų gatvė, 14).—Šiauliuose p.p. Savičiaus ir Zaborskio knygnai ir pas Eitučio prie bažnyčios.—Biržiose p. Januševyčiutės knygnas.—Plungėje p. Bichnevyčiaus knygnas.
* Kas jema 10 egzemplarų, vieniuliką gautina dovenai.